

КАФЕДРА КАМЕРНОГО СПІВУ

Вокальний ансамбль

Освітній ступінь	бакалавр
Спеціальність	025 Музичне мистецтво
Освітньо-професійна програма	Камерний спів

Курс	2-3
Семестр	3-6

Статус **обов'язкова**

ECTS	5,5	
Годин	165	9
Індивідуальні години	68	2
Самостійна робота	97	5

Семестровий контроль **залік**

Інформація про викладача

ПІБ	Кречко Н.М., доцент кафедри камерного співу НМАУ ім. П.І. Чайковського.
Профіль викладача	
e-mail	

Анотація навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Вокальний ансамбль» є процес вокально-ансамблевої роботи соліста - вокаліста в його основних жанрово-стильових різновидах та принципах концертної практики в рамках художньо-інтерпретаційних завдань.

Мета:

підготовка до практичної виконавської діяльності соліста-вокаліста, що володіє вокально-ансамблевою технікою співу і принципами взаємодії з іншими партнерами вокалістами.

Завдання:

- Усвідомлення специфіки вокально-ансамблевого мистецтва та жанрової різноманітності вокальних ансамблів;
- оволодіння загальними принципами фахової співпраці з партнерами - співаками, включаючи регулювання дихання, артикуляцію та орфоєпію, принципи гнучкості фразування та виразності виконавських штрихів в процесі колективного музикування;
- вдосконалення розвитку музично-вокального слуху;
- набуття виконавських навичок взаємодії на сцені між учасниками ансамблю;

- опрацювання різноманітного за жанрами та стилем репертуару та методичної літератури.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- класифікації ансамблю - види та типи вокальних ансамблів, що відрізняються за кількістю учасників та типами голосів (однорідні, мішані);
- сутність поняття «вокальний ансамбль», його функції і завдання в самостійних малих формах та в якості частини музичних творів великої форми (кантатно-ораторіальні, оперні)
- технічні вокальні засоби і прийоми взаємодії з партнерами;
- принципи розкриття змісту вокального твору в контексті авторської партитури;
- значення тембрального підбору виконавців;

вміти:

- визначати вид, тип ансамблю його характерні ознаки згідно з функціями і завданнями у вокальних творах;
- володіти ансамблевою вокальною технікою;
- використовувати тембральну гнучкість виконання у складі різних видів ансамблю;
- психо-емоційно налаштовуватись до різних видів ансамблю (дует, тріо, квартет) на відміну від сольного виконання;
- поводитися на сцені враховуючи естетику сценічної поведінки ансамблевого виконавства;
- поєднувати елементи акторської майстерності з розумінням художнього змісту

На основі засвоєних знань та вмінь студенти повинні **володіти професійними компетенціями:**

- методикою роботи над елементами вокально-ансамблевої техніки, принципами ансамблевого музикування
- навичками колективного виконавства різноманітних в різноманітних видах і складах ансамблів: дуетів, тріо, квартетів тощо;
- класичним і сучасним репертуаром різних жанрів та стилів музичних, музично-театральних творів;

навичками чуття всієї партитури ансамблю, прийомами спільного виконавського рішення при збереженні індивідуальності свого голосу.

Перелік тем

Тема 1. Види і типи вокальних ансамблів, їх класифікація та різноманітність.

Тема 2. Слухова та вокальна взаємодія виконавців в ансамблі.

Тема 3. Особливості співацького дихання в ансамблі.

Тема 4. Основні принципи роботи над дикцією в ансамблі.

Тема 5. Принципи роботи в ансамблях з однорідним ритмічним малюнком в гармонічній фактурі..

Тема 6. Принципи роботи в ансамблі з поліфонічною фактурою та складним різновекторним малюнком вокальних ліній.

Тема 7. Робота над різними типами звуковедення та штрихами..

Тема 8. Типи дуетів та терцетів або тріо у вокальній музиці.

Тема 9. Квартет. Особливості взаємодії вокалістів.

Тема 10. Багатоголосні ансамблі. Структурні особливості фактури та гармонічної вертикалі.

Тема 11. Вокальні ансамблі в камерній музичній літературі.

Тема 12. Вокальні ансамблі в кантатно-ораторіальній літературі.

Тема 13. Вокальні ансамблі в оперному жанрі.

Тема 14. Ансамблі a cappella

Форми та технології навчання

- *вербальний*: пояснення, коментарі; обговорення;
- *наочний*: показ, демонстрація, ілюстрації;
- *аналітичний*: робота з літературою, аудіо відеоматеріали;
- *проблемний*: визначення і вирішення проблемної ситуації;
- *ігровий*: ігрове моделювання, робота в ансамблі.

Навчальні ресурси

Нотний матеріал відповідного репертуару (Вокальний ансамбль), музикознавча та методична література за фахом представлені у вільному доступі в бібліотеці та читальній залі Академії. Інструментарій у репетиційних приміщеннях, навчальних аудиторіях надається для проведення занять, репетицій та концертних виступів відповідно до розкладу. За умови дистанційного навчання через протиепідеміологічні заходи, всі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали завантажуються на GOOGL DISK ifm1.2nmau@gmail.com. Програми модульних контрольних робіт у формі концертного виступу студентів у формі посилання на YOUTUBE надсилаються на офіційні електронні адреси кафедри.

Методи контролю

Поточний (міжсесійний) контроль:

- *вербальний*: співбесіда, контрольний опит, експрес-опитування;
- *аналітичний*: текстовий аналіз самостійної роботи, тести;
- *практичний*: виконання вправ, ансамблеве виконавство.

Підсумковий контроль:

- *вербальний*: колоквіум;
- *практичний*: здача вокальних ансамблів в жанрів камерної музики та частин великої кантатно-ораторіальної форми, або опер композиторів XVII -XVIII сторіччя.

Система оцінювання

Критерії оцінювання знань студента

90 – 100 – А – відмінно

вичерпна і розгорнута відповідь на питання колоквіуму з аналізу сучасних літературних джерел, посиланням на інноваційні технології, досвід провідних вітчизняних і зарубіжних митців. Демонстрація високого рівня виконання практичних завдань, особистий творчий внесок в інтерпретацію вокальних ансамблевих хорових та оперних творів, створення художнього образу.

82 – 89 – В – добре

ґрунтовна відповідь на питання колоквіуму з аналізом літературних джерел, творчого доробку провідних митців. Демонстрація якісного рівня виконання практичних завдань, навичок інтерпретації вокальних ансамблевих хорових та оперних творів, створення художнього образу.

74 – 81 – С - добре

повна відповідь на питання колоквіуму з посиланням на літературні джерела і творчий доробок провідних митців. Демонстрація достатнього рівня виконання практичних завдань, навичок інтерпретації вокальних ансамблевих

64 – 73 – D – задовільно	хорових та оперних творів, створення художнього образу. відповідь на питання колоквиуму без посилань на літературні джерела і творчій доробок провідних митців, окремі неточності, їх виправлення за допомогою викладача. Демонстрація посереднього рівня виконання практичних завдань, навичок інтерпретації вокальних ансамблевих хорових та оперних творів, створення художнього образу.
60 – 63 – E – задовільно	відповідь на питання колоквиуму в мінімально-допустимому обсязі, значні неточності, їх виправлення за допомогою викладача. Демонстрація граничного рівня виконання практичних завдань, навичок інтерпретації вокальних ансамблевих хорових та оперних творів, створення художнього образу.
35-59-FX-незадовільно (з можливістю повторного складання)	відповідь на питання колоквиуму в недостатньому обсязі, грубі помилки, неспроможність їх виправлення за допомогою викладача. Демонстрація низького рівня виконання практичних завдань, граничних навичок інтерпретації вокальних ансамблевих хорових та оперних творів, створення художнього образу.
0-34 – F – незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)	відповідь на питання колоквиуму на рівні елементарного розпізнання, неможливість відтворення навчального матеріалу на репродуктивному рівні. Неспроможність виконання практичних завдань, відсутність навичок інтерпретації вокальних ансамблевих хорових та оперних творів, створення художнього образу.

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами.

Неформальна освіта

Передбачається у межах вивчення навчальної дисципліни участь студентів у міжнародних та вітчизняних конференціях, конкурсах творчих робіт, круглих столах, відвідування культурно-мистецьких заходів, театрів, мистецьких експозицій та виставок, музичних фестивалів, конкурсів, концертів тощо.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Антонюк В. Постановка голосу: навч. посібник / В. Антонюк. – К., 2000.
2. Антонюк В. Виконавські форми сольного співу: до питання різнопрофільних співацьких особистостей / В. Антонюк. – К., 1999.
3. Антонюк В. Вокальна педагогіка (сольний спів): навч. посібник / В. Антонюк. – К., 2017.
4. Агикян М. С. О подготовке студента-вокалиста к педагогической деятельности / М. С. Агикян. – М., 1984.
5. Барсов Ю. Вокально-исполнительские и педагогические принципы Н. И. Глинки / Ю. Барсов. – Л., 1968.
6. Березняк Т. Школа профессионального пения / Т. Березняк. – Краснодар, 1998.
7. Бенч-Шокало О. Г. Український хорівий спів: навч. посібник / О. Г. Бенч-Шокало. – К.: Український Світ, 2002. – 439 с.
8. Вербов А. Техника постановки голосу / А. Вербов. – М., 1961.
9. Витвицкий К. Постановка голоса: пособие для практ. занятий / К. Витвицкий. – Пермь, 1970.
10. Голубев П. Советы молодым педагогам-вокалистам / П. Голубев. – М., 1955.
11. Давыдова В. Певческое дыхание и некоторые советы по постановке голоса / В. Давыдова. – Тбилиси, 1966.
12. Далецкий О. Вокальные упражнения в воспитании певца / О. Далецкий. – М., 1974.
13. Дмитриев Л. Основы вокальной методики / Л. Дмитриев. – М., 1968.
14. Доливо А. Певец и песня / О. Доливо. – М., 1948.
15. Дмитриев Л. Голосовой аппарат певца / Л. Дмитриев. – М., 1964.
16. Дмитриев Л. Голосообразование у певцов / Л. Дмитриев. – М., 1962.
17. Дюш Д. Развитие и сохранение певческого голоса / Д. Дюш. – К., 1988.
18. Евтушенко Д. Вопросы вокальной педагогики / Д. Евтушенко. – М., 1962.
19. Егоров А. Гигиена голоса и его физиологические основы / А. Егоров. – М., 1962.
20. Егоричева М. О психологических основах вокально-педагогического процесса / М. О. Егоричева. – К., 1947.
21. Єфименко П. Школа для обучения певчих, назначившихся ко двору / П. Єфименко // Киевская старина. – К., 1883.
22. Зинькевич Е. А. *Mundus vusicae*. Тексты и контексты. Избранные статьи / Е. С. Зинькевич. – К.: ТОВ Задруга, 2007. – 616 с.
23. З історії української музичної культури: тематичн. зб. наук. праць. – К.: Київська держ. консерваторія ім. П. І. Чайковського, 1991.
24. Знаменська О. Культура мови у співі / О. Знаменська. – К., 1959.
25. Іванов В. Січова співацька школа / В. Іванов // Музика. – 1992. – № 3.
26. Кисилев А. Исследование новых методов формирования тембра голоса певцов на основе изменений условий слухового самоконтроля / А. Кисилев. – Л., 1977
27. Колодуб И. К вопросу об украинском вокальном исполнительском стиле [Опыт исполнительского анализа романсов Н. Лысенко на тексты Т. Шевченко] / И. Колодуб. – К., 1975.
28. Колодуб И. О народнопесенных традициях украинской вокальной школы / И. Колодуб. – К., 1984.
29. Корній Д. Історія української музики: підручник / Д. Корній. – К. – Х. – Нью-Йорк, 1996.
30. Лашенко А. З історії київської хорівий школи / А. Лашенко. – К.: Музична Україна, 2007. – 198 с.

Допоміжна

1. Лісецький С. Й. Наукові статті. Рецензії. Навчально-методичні матеріали / С. Й. Лісецький. – К., 2009. – 275 с.
2. Маслій К. Виховання голосу співака: навч. посібник / К. Маслій. – Рівне, 1996.
3. Морозов В. Биофизические основы вокальной речи / В. Морозов. – Л., 1977.
4. Назаренко Н. Искусство пения / Н. Назаренко. – М. – Л., 1948.
5. 6. Оголевец А. Слово и музыка в вокально-драматических жанрах / А. Оголевец. – М., 1960.
7. Паторжинський І. С. Важливі питання в комплексному вихованні актора-співака: наук.-метод. записки / І. С. Паторжинський. – К.: Мистецтво, 1964. – Вип. 3.
8. Петрова Е. О динамике звука певческого голоса / Е. Петрова. – М., 1963.
9. Павлишева О. Методика постановки голоса: пособие для хормейстеров и преподавателей пения / О. Павлишева. – М. – Л., 1964.
10. Потєбня О. Естетика і поетика слова / О. Потєбня. – К., 1964.
11. Стахевич О. Вчення про співацький голос в оперній культурі Італії XVII – сер. XIX ст. / О. Стахевич. – К., 1993.
12. Стефанович М. Професійно-технічна підготовка в мистецтві пения / М. Стефанович. – Суми, 1991.
13. Третьяк Л. Підготовка співаків хору / Л. Третьяк // Музика. – 1973. – № 6.
14. Фант Г. Акустическая теория голосообразования / Г. Фант. – М., 1964.
15. Ярославцева Л. Особенности дыхания у певцов / Л. Ярославцева. – Л., 1975.
16. Зинькевич Е.А. Mundus musicae. Тексты и контексты. Избранные статьи / Е.С. Зинькевич. – К.: ТОВ Задруга, 2007. – 616с.
17. Лісецький С. Й. Наукові статті. Рецензії. Навчально-методичні матеріали / С.Й. Лісецький. – К., 2009. – 275 с.
18. Культура і сучасність: альманах.- К.: Міленіум, 2013.- №1.- 234с.
19. Мистецтвознавчі записки: зб. Наук. праць.- Вип.22.- К.: Міленіум, 2012. – 357с.
20. Кречко Н.М. Розвиток вокальної універсальності в рамках проекту «Interkultur». Електронний науковий фаховий журнал «Імідж сучасного педагога» №5, (182) 2018. – С. 74-77. (Кречко Н.М., Попова А.Б.)

Допоміжна

Клавіри/ партитури опер В.А. Моцарта
Клавіри/ партитури опер Г.Персела.
Клавіри/ партитури опер К.Монтеверді
Клавіри/ партитури Г.Ф. Генделя
Клавіри/ партитури опер Х.В. Глюка